

Beantwoording schriftelijk gestelde vragen

<i>Aan:</i>	Gemeenteraad
<i>Portefeuillehouders:</i>	Piet Poos en Marijo Immink
<i>Vragen gesteld door:</i>	Fractie van D66
<i>Onderwerp:</i>	Financiering Sterk Huis
<i>Datum:</i>	12 januari 2021

Op 25 november 2020 ontvingen wij vragen van de fractie van D66 op basis van artikel 40 Reglement van Orde over de financiering van Sterk Huis en de percepties daaromtrent. Hieronder treft u de gestelde vragen aan, met het daarbij behorende antwoord.

Inleiding

De vragen van de fractie van D66 zijn gesteld naar aanleiding van de voortdurende discussie over de kosten binnen het sociaal domein in Goirle en de tekorten die veroorzaakt worden door met name de jeugdzorg. In haar vraagstelling geeft de fractie D66 aan signalen te krijgen dat de publieke opinie over Sterk Huis negatief wordt beïnvloed. D66 geeft aan regelmatig te horen dat de vestiging van Sterk Huis de gemeente Goirle veel geld kost. Daar horen uitspraken bij als: "Goirle betaalt een half miljoen aan Sterk Huis voor hulp aan inwoners van andere gemeenten". Ook wordt er vermeld dat medewerkers en vrijwilligers van Sterk Huis op straat worden aangesproken over het vermeende feit dat we straks geen bibliotheek meer zullen hebben omdat er zoveel geld gaat naar Sterk Huis. D66 geeft aan dat medewerkers en vrijwilligers dit als krenkend ervaren en zien dat zo het draagvlak voor Sterk Huis in Goirle afneemt.

De negatieve publiciteit over Sterk Huis in relatie tot de kostenontwikkeling in het sociaal domein heeft ook het college bereikt. Wij willen hier met klem afstand van nemen; deze zijn ongefundeerd en niet juist. Via een uitgebreide beantwoording van deze raadvragen willen wij graag een beeld scheppen van de zorgverlening van Sterk Huis. Daarmee verschaffen wij inzicht in de feiten rondom haar financiering en de kosten voor de gemeente Goirle.

Vraag 1a. Wat is de toegevoegde waarde van Sterk Huis?

Antwoord:

Sterk Huis is regionaal en landelijk een belangrijke partner van de gemeenten in het sociaal en veiligheidsdomein. Zij richt zich -binnen het totale spectrum van Jeugdzorg en Wmo- hoofdzakelijk op de meest complexe problematiek door hulp te bieden bij veiligheids- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen, jongeren en gezinnen. Hierbij kan gedacht worden aan geweld in afhankelijkheidsrelaties, (kinder)mishandeling, mensenhandel, de doelgroep amv-ers (alleenstaande minderjarige vluchtelingen) en complexere opvoedings- en ontwikkelingsproblematiek, etc. Waar nodig wordt veilige opvang geboden en wordt met deskundige behandeling ingezet op een snelle doorstroom naar (een nieuw) huis. Sterk Huis is hiermee een hoog specialistische zorgaanbieder met een bovenregionale functie. Het aantal landelijke instellingen dat zorg verleent zoals geboden bij Sterk Huis is op één hand te tellen. Zij zijn landelijk gezien een autoriteit als het gaat om deze expertise en ook een belangrijke partner van gemeenten in lobby naar het Rijk wanneer het gaat om innovatie, transformatie en de financiële situatie in het sociaal domein.

Daarnaast is het werk van Sterk Huis ook gericht op het voorkomen van grote problemen, door risico's zo vroeg mogelijk te herkennen, begeleiden en behandelen. Sterk Huis doet dit altijd in samenwerking met wijkteams, scholen, huisartsen en gemeenten. Sterk Huis participeert daartoe in lokale, regionale en landelijke netwerken. Hiermee levert Sterk Huis een belangrijk bijdrage aan onze transformatieopgave in het sociaal domein: het doorbreken van 'generaties van geweld en kansarme mensen'. Uiteindelijk betekent dit dat mensen meer een eigen sociaal en economisch leven hebben. Waarin zij zelf voorzien in hun inkomen, en niet (of minder) afhankelijk zijn van sociale uitkeringen en hulpverlening.

Sterk Huis combineert de hulpverlening met wetenschappelijk onderzoek (gefinancierd door externe fondsen en kenniscentra) naar de effectiviteit van geweld in afhankelijkheidsrelaties en jeugdhulp.

De problematiek in de samenleving brengt met zich mee dat we hooggespecialiseerde instellingen als Sterk Huis in Nederland nodig hebben en wij zijn blij dat één van deze instellingen in Goirle gevestigd is.

Sterk Huis heeft veel en goed overleg met gemeenten. In de regio Hart van Brabant ervaren wij samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid met Sterk Huis voor de specialistische jeugdzorg. Sterk Huis is voor de complexere Jeugdzorg een belangrijke partner van de regio Hart van Brabant en van ons als gemeente Goirle. Dit is niet zozeer ingegeven door de vestiging van deze instelling in onze gemeente, maar ingegeven door het type hulp dat geboden wordt. Als Sterk Huis in Tilburg had gestaan hadden wij (als regio en als Goirle) dezelfde zorg tegen dezelfde tarieven ingekocht bij Sterk Huis.

Sterk Huis is met jaarlijks ongeveer 2250 unieke cliënten een van de grootste aanbieders van Jeugd- en Wmo zorg in de regio Hart van Brabant. Meer informatie over de soorten dienstverlening die Sterk Huis biedt vindt u in de jaarberichten van Sterk Huis van 2019 zoals te vinden op hun website¹.

Vraag 1b: En wat is de toegevoegde waarde van Sterk Huis specifiek voor de gemeente Goirle?

Antwoord:

De toegevoegde waarde van Sterk Huis is groot, zowel als zorgverlener, werkgever en als gesprekspartner. Sterk Huis biedt een type hulp wat bij weinig andere aanbieders in de regio

¹ Jaarbericht 2019: <https://www.sterkhuis.nl/onze-organisatie/publicaties/>

Verkorte versie: <https://sterk-huis.preview.foleon.com/publicaties/jaaroverzicht2019/overzicht/>

verkrijgbaar is. Wat prettig is voor onze inwoners die dit type hulp nodig hebben, is dat zij in hun nabije omgeving de hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben.

Naast de beschikte hulp die Sterk Huis aan een deel van onze inwoners biedt, zijn zij ook een belangrijke partner in het preventieve veld. Met de dienst Aandacht voor Basiskracht heeft de gemeente Goirle extra stevige deskundigheid voor vroegsignalering en vraagverheldering via een aanbesteding ondergebracht bij Sterk Huis. Kinderen en gezinnen krijgen zo snel mogelijk de juiste hulp zodat er mogelijk geen dure maatwerkvoorzieningen ingezet hoeven te worden. Zo wordt er bijgedragen aan de transformatie van de zorg en de kantelingsgedachte.

Naast de zorgfunctie van Sterk Huis, is Sterk Huis een grote werkgever voor Goirle en de regio. Er zijn ongeveer 550 mensen in loondienst en zij biedt ook nog plek aan ruim 60 vrijwilligers en 30 stagiaires. De vestiging van Sterk Huis is daarmee ook van waarde voor de werkgelegenheid.

Sterk Huis geeft ook regelmatig kosteloos voorlichting en advies en soms zelfs training aan onze medewerkers. Zo ondersteunt Sterk Huis bij (de voorbereiding van) voorlichtingsbijeenkomsten, maar is ook betrokken bij innovatieve projecten (bijvoorbeeld de Kansenteams), als sparringpartner op het gebied van innovatie en transformatie (werkgroep Aandacht voor Basiskracht en deelname aan de bijeenkomsten van het innovatienetwerk Jeugd) en recent de trainingen in de kansencirkel in de Week tegen Kindermishandeling.

En last but not least: Sterk Huis en de rechtsvoorganger “de Bocht” behoren al 75 jaar tot het historisch DNA van onze gemeente. Dit uit zich bijvoorbeeld ook in het grote aantal vrijwilligers en donateurs uit Goirle die Sterk Huis helpen.

Vraag 2. Wat zijn de kosten en de baten van Sterk Huis?

Antwoord:

Wij hebben hierboven de maatschappelijke baten al benoemd: Sterk Huis als partner in complexe jeugdzorg (landelijk, regionaal maar zeker ook lokaal) en Sterk Huis als werkgever voor betaalde en onbetaalde arbeid en als stagebedrijf voor het mee opleiden van nieuwe medewerkers voor o.a. ook complexe jeugdzorg.

Voor wat betreft de financiële baten en lasten het volgende. Sterk Huis sloot het jaar 2019 af met een positief resultaat uit bedrijfsvoering van € 376.554,00 op een omzet van € 37.043.441,00 (het gaat hier om de totale landelijke bedrijfsvoering, niet alleen voor de regio Hart van Brabant). Meer gespecificeerde cijfers leest u in de jaarberichten 2019 die u kunt bekijken via de links in voetnoot 1.

Vraag 2: En wat zijn de kosten en baten specifiek voor de gemeente Goirle?

Antwoord: Deze vraag wordt hieronder besproken bij het antwoord op vraag 3 en 4

Vraag 3. Door welke subsidies/bijdragen wordt de gemeente Goirle gecompenseerd in de kosten?

Vraag 4. Graag ontvangen wij hierover een financiële analyse.

Antwoord:

Voor een duidelijk beeld willen wij deze vragen in samenhang met elkaar beantwoorden.

De financiering door het Rijk aan gemeenten voor het sociaal domein is complex en bestaat uit meerdere onderdelen. Wij geven per onderdeel aan hoe de financieringsstroom is van het Rijk naar

gemeenten en de inzet van deze middelen t.b.v. cliënten van Sterk Huis die ook inwoner zijn van onze gemeente.

Jeugdwet

De financiële middelen die nodig zijn voor de Jeugdwet verlopen via de algemene uitkering van het gemeentefonds. De financiering via het gemeentefonds bestaat uit twee delen.

- Een deel dat gebaseerd is op de objectieve maatstaven die voor het gemeentefonds van toepassing zijn. Vrij vertaald zou gesteld kunnen worden dat dit bedoeld is voor hulp aan inwoners van Goirle.
- Een tweede deel is voor voogdijkinderen. Dit betreft kinderen die in Goirle wonen omdat het pleeggezin of de opvangvoorziening hier gevestigd is. Deze kinderen komen oorspronkelijk veelal niet uit Goirle. Deze uitkeringen zijn niet expliciet gekoppeld aan Sterk Huis; ook de zorg van andere zorgaanbieders wordt bekostigd met deze middelen.

Goirle ontving in 2019 € 1.840.840,00. Dit deel is hoger dan in een vergelijkbare gemeenten qua inwoneraantal; waarschijnlijk omdat Sterk Huis hier is gevestigd². De verdeling van dit deel van het landelijke budget vindt deels plaats op basis van historische uitgaven van 2 jaar daarvoor. (T-2)³ Daarmee is dit deel in principe budgetneutraal, hoewel er door de vertraging van 2 jaar zowel positieve als negatieve effecten kunnen optreden.

Daarnaast ontvangt de gemeente Goirle jaarlijks een compensatie voor de jeugdhulp die meeverhuizende kinderen in de vrouwenopvang van Sterk Huis krijgen (T-2). In 2020 bedroeg de toekenning € 204.388 euro. Dit bedrag wordt uitgekeerd in de meicirculaire 2021. Deze financiering is gelijk aan de extra kosten die voor deze kinderen gemaakt worden en daarmee budgetneutraal.

Deze middelen kunnen naar eigen inzicht worden aangewend voor de bekostiging van hulp bij een aanbieder van onze keuze. De Jeugdwet verplicht ons wel om Jeugdhulp te organiseren voor alle kinderen die als inwoner van Goirle staan ingeschreven; ongeacht of zij hier al woonden, hier zijn komen wonen n.a.v. een voogdijmaatregel of zijn meeverhuisd naar de vrouwenopvang.

Het overgrote deel van deze middelen wordt ingezet voor de inkoop van zorg voor onze inwoners. Deze zorg is via aanbestedingen bij diverse zorgpartijen ingekocht met raamwerkovereenkomsten en wordt op basis van werkelijk gebruik afgerekend. Voor alle aanbieders gelden voor dezelfde zorg ook dezelfde tarieven. Een deel van deze landelijke middelen wordt ingezet voor organisatiekosten aan de zijde van de gemeente, preventie etc.

De gemeentelijke bijdrage voor jeugdzorg in de Gemeenschappelijke regeling regio Hart van Brabant was in 2019 € 7.062.809,00. Het tekort op jeugdzorg was daarmee in 2019 ongeveer € 1.750.000,00⁴.

² Ter vergelijking: Goirle ontving over 2019 € 1.840.840,00, Oisterwijk € 1.418.615,00, Dongen € 231.349,00, Gilze-Rijen € 499.008,00 en Loon op Zand € 538.005,00

³ Door gebruik te maken van een historische verdeling is het budget voor voogdij en 18+ van het jaar 2021 gebaseerd op zorggebruikcijfers van het jaar 2019. Daarmee zou het budget dat een gemeente in het jaar 2021 ontvangt voor voogdij en 18+ nagenoeg overeen moeten komen met hun uitgaven voor deze groepen in het jaar 2019.

⁴ Onlangs is het rapport van AEF van de landelijke meerkosten jeugdzorg verschenen (<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/12/18/kabinet-en-gemeenten-werken-aan-structurele-oplossing-voor-tekorten-in-de-jeugdzorg>), waaruit blijkt dat de meerkosten van jeugdhulp nu landelijk tussen de 1,6 a 1,8 miljard euro bedragen. De conclusie is daarnaast dat dit niet zozeer komt doordat de instroom in jeugdhulp is toegenomen, maar trajecten duren wel langer en zijn duurder en zo blijven kinderen en jongeren dus langer in jeugdhulp.

In 2019 is € 2.580.361,00 uitgeven aan gecontracteerde jeugdzorg via Sterk Huis inclusief voogdij/18+ en zorg voor meeverhuizende kinderen (Dit bedrag is exclusief € 111.000,00 aandacht voor basiskracht).

Wet maatschappelijke ondersteuning - begeleiding

De financiële middelen die nodig zijn voor de Wet maatschappelijke ondersteuning verloopt via de algemene uitkering van het gemeentefonds. In 2019 is € 100.035,00 uitgeven aan gecontracteerde zorg Wmo-begeleiding via Sterk Huis. Dat is 5,3% van de totale kosten WMO-begeleiding.

Participatiewet en bijzondere bijstand

Voor de uitvoering van de Participatiewet ontvangen alle gemeenten een specifieke uitkering van het Rijk De verdeling van het landelijke budget vindt plaats op basis van historische uitgaven van 2 jaar daarvoor (T-2). De financiële middelen die nodig zijn voor de bijzondere bijstand en schulddienstverlening verloopt via de algemene uitkering van het gemeentefonds. Cliënten van Sterk Huis die ook als inwoner van Goirle aangemerkt worden kunnen in bepaalde gevallen een beroep doen op de P-wet. In 2019 is € 39.597,00 aan bijstand in de vorm van zak- en kleedgelden en bijzondere bijstand betaald. Dit is minder dan 1% van de totale uitgaven Participatiewet en minimabeleid.

Vrouwenopvang

De financiering van regionale vrouwenvang verloopt via centrumgemeenten. Tilburg ontvangt als centrumgemeente de middelen voor de financiering van de vrouwenopvang bij Sterk Huis. Goirle draagt daar niets aan bij.

Afronding

Wij hopen met de beantwoording van deze vragen u voldoende inzicht te hebben gegeven over de maatschappelijke betekenis van Sterk Huis en ook aan de bekostiging van Sterk Huis door Goirle en de legitimiteit hiervan. Met als belangrijkste conclusie dat Goirle niet betaalt voor andere gemeenten, en dat voor zover er sprake is van een zogenaamde 'aanzuigende werking' wij hiervoor gecompenseerd worden door het Rijk.

Sterk Huis is voor onze gemeente, de regio en voor het land een sterke en noodzakelijke partner op het aanbod en ontwikkeling van gespecialiseerde hulpverlening.

Sterk Huis wordt door de regio en Goirle gecontracteerd op basis van gelijkwaardige tarieven voor de uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Bovendien is Sterk Huis een gesprekspartner voor lokale problematiek op gebied van Jeugdzorg en een instelling die veel werkgelegenheid biedt.

De directie van Sterk Huis is graag bereid om met de Raad of een afvaardiging daarvan in gesprek te gaan over de rol van Sterk Huis.
